

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ
ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА
І РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 8

РІВНЕ – ХАРКІВ 2024

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ Г.С. СКОВОРОДИ
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОГО МОВОЗНАВСТВА І РОМАНО-ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ

STUDIA PHILOLOGICA

ЗБІРНИК
СТУДЕНТСЬКИХ НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ВИПУСК 8

РІВНЕ – ХАРКІВ 2024

УДК 81+82:811.11+811.13

S 90

Рецензент:

Мізін К.І. д-р філол. наук, професор, професор кафедри іноземної філології, перекладу та методики навчання Університету Григорія Сковороди в Переяславі, завідувач кафедри

Studia Philologica : зб. студент. наук. праць / редколегія:

S 90 О.В. Деменчук, О.В. Константинова, О.А. Чухно [та ін.].
Рівне: РДГУ, 2024. Вип. 8. 82 с.

Studia Philologica : The Collection of Students' Scientific Works
/ O.V. Demenchuk, O.V. Konstantinova, O.A. Chukhno et al. (eds.).
Rivne: RSUH, 2024. Issue 8. 82 p.

У збірнику студентських наукових праць «Studia Philologica» розглянуто низку питань, що стосуються актуальних проблем сучасної філології (германського і романського мовознавства, зіставного мовознавства, лінгвістики тексту, перекладознавства) та методики навчання англійської мови.

The Collection of Students' Scientific Works «Studia Philologica» focuses on the topical issues of contemporary philology (Germanic and Romance Linguistics, Contrastive Linguistics, Text Linguistics, Translation Studies) and English Language Teaching Methodology.

УДК 81+82:811.11+811.13

Редакційна колегія:

Головний редактор – **Деменчук О.В.**, д-р філол. наук, професор.

Відповідальні редактори – **Константинова О.В.**, канд. філол. наук, доцент;

Чухно О.А., канд. пед. наук, доцент.

Члени редакційної колегії:

Аладько Д.О., канд. філол. наук, доцент; **Калініченко М.М.**, канд. філол. наук, доцент; **Кучма Т.В.**, канд. філол. наук, доцент; **Лазарева О.С.**, канд. філол. наук, доцент; **Орел І.І.**, канд. філол. наук, доцент; **Павлова О.І.**, канд. філол. наук, професор; **Павловська Л.О.**, канд. філол. наук, доцент; **Тарасюк Н.Ю.**, канд. філол. наук, доцент; **Чеберяк А.М.**, канд. філол. наук, доцент.

Рекомендовано до друку Вченою радою

Рівненського державного гуманітарного університету

(протокол № 4 від 23 квітня 2024 р.)

© Автори публікацій, 2024

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2024

©Харківський національний педагогічний університет ім. Г.С. Сковороди, 2024

ЗМІСТ

ГЕРМАНСЬКЕ ТА РОМАНСЬКЕ МОВОЗНАВСТВО

Гурик Н.М.	ГЕНДЕРНА ІДЕНТИЧНІСТЬ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ	4
Сиворіг Н.В.	СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ АНГЛІЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ З КОМПОНЕНТОМ-ОРНІТОНИМОМ	9
Ткачук О.А.	КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ФРАЗЕОСЕМАНТИЧНА ГРУПА «ГНІВ»	16

ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Болотнюк Н.А.	ФРАЗЕОТЕМАТИЧНА ГРУПА ЯК ОБ'ЄКТ СУЧАСНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ	20
Мацюк О.В.	ФРАЗЕОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ НА ПОЗНАЧЕННЯ ЗОВНІШНОСТІ ЛЮДИНИ У НІМЕЦЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	25

ЛІНГВІСТИКА ТЕКСТУ

Глинюк Л.М.	ЛІНГВІСТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНОГО АНГЛОМОВНОГО ТРАВЕЛОГУ	31
Савка С.П.	ОСОБЛИВОСТІ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПТУ <i>СТРАХ</i> У КОРОТКИХ ОПОВІДАННЯХ ЕДГАРА АЛЛАНА ПО	35

МЕТОДИЧНІ СТУДІЇ

Абрамова А.В.	WAYS TO OVERCOME UNEQUAL STUDENT PARTICIPATION IN ENGLISH CLASS	40
Брижан А.Д.	DEVELOPING STUDENTS' LISTENING SKILLS USING VIDEO MATERIALS (YOUTUBE BLOGS)	47
Мурга В.М.	HOW TO INCREASE BASIC SCHOOL STUDENTS' MOTIVATION BY USING INTERACTIVE ACTIVITIES IN ONLINE CLASSES	54
Світлична А.В.	NORMALIZING BASIC SCHOOL STUDENTS' SELF-ESTEEM WHILE TEACHING ENGLISH	61
Шевченко М.І.	AUTHENTIC MATERIALS INTEGRATION IN TEACHING READING TO BASIC SCHOOL STUDENTS	68

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

Морозова М.О.	ДО ПРОБЛЕМИ СТРАТЕГІЙ ПЕРЕКЛАДУ ТА ЛОКАЛІЗАЦІЇ КОМЕРЦІЙНИХ ВЕБ-САЙТІВ	75
---------------	---	----

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

82

Огуй О.Д. (2003). *Лексикологія німецької мови. Lexikologie der deutschen Sprache*. Вінниця: Нова книга.

Fleischer, W. (1982). *Phraseologie der deutschen Gegenwartssprache*. Leipzig: De Gruyter.

Wilske, L. (1983). *Sprachkommunikation und Sprachsystem*. Leipzig: Verlag Enzyklopädie.

Ткачук О.А.

Рівненський державний гуманітарний університет

КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЯ ЕМОЦІЙ В АНГЛІЙСЬКІЙ МОВІ: ФРАЗЕОСЕМАНТИЧНА ГРУПА «ГНІВ»

Анотація. У статті представлено номінації, які позначають психоемоційний стан людини. Схарактеризовано особливості семантичної структури фразеологізмів психоемоційного стану. Встановлено семантичні опозиції фразеосемантичної групи «гнів» у сучасній англійській мові. Визначено перспективи подальших розвідок номінацій гніву.

Ключові слова: номінація, фразеосемантична група, емоції, гнів, семантична опозиція.

Summary. The article focuses on the denominations of person's psychological and emotional states. It studies the features of the semantic structure of psychological and emotional phraseological units. The paper characterizes the semantic oppositions of the phraseological semantic group of «anger» in Modern English. It also outlines the further perspectives of anger designation studies.

Key words: designation, phraseological semantic group, emotions, anger, semantic opposition.

Постановка проблеми. Актуальність теми дослідження пояснюється необхідністю поглибленого вивчення способів відображення емоцій у мові як елементі цілісної етнічної самосвідомості мовця. Досить широко в сучасній лінгвістичній літературі представлені психолінгвістичні та соціолінгвістичні напрями дослідження емоцій. Проте, незважаючи на значний інтерес науковців до окресленої проблематики, недостатньо дослідженими, на нашу думку, залишаються лінгвокультурні (національно-культурна специфіка відображення емоцій в етномові і мовленні) та лінгвокогнітивні (емотивні фразеологічні одиниці як форма відображення дійсності) аспекти репрезентації емоцій у мові.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зростаючий інтерес

лінгвістів світу до специфіки відображення емоцій у мові привів до формування нової наукової парадигми – лінгвістики емоцій. У центрі такої парадигми знаходяться емоції суб'єкта мовлення та їх відображення в мові відповідно до емоційної картографії світу. Варто однак зазначити, що незважаючи на те, що емоції були об'єктом дослідження у лінгвістиці (А. Вежбицька, В. Гак, Дж. Лакофф, Н. Красавський, В. Леонт'єв, І. Арнольд, В. Шаховський, Л. Бабенко, В. Телія та інші), все ще залишається нерозв'язаною низка проблем. Процес розуміння й аналізу фразеологічного складу мови – це один із шляхів до пізнання ментальності народу, його уявлень про світ і сприйняття себе у цьому світі. Тому останнім часом активізуються нові аспекти вивчення фразеології: психокогнітивний та етнокультурний (О. Селіванова, О. Левченко), дослідження фразеології як вираження національного менталітету і джерела народознавства (О. Назаренко, О. Майборода), компонентів у складі фразеологічних одиниць (О. Карауця, О. Куцик, Н. Пасік) і т. ін.

Мета. Метою розвідки є опис особливостей семантичної структури фразеологізмів психоемоційного стану, представлення семантичних опозицій фразеосемантичної групи «гнів» у сучасній англійській мові.

Завдання:

- схарактеризувати особливості семантичної структури фразеологізмів психоемоційного стану;
- встановити семантичні опозиції фразеосемантичної групи «гнів» у сучасній англійській мові;
- визначити перспективи подальших розвідок номінацій гніву.

Виклад основного матеріалу. Вираження емоцій може здійснюватися невербальними засобами, такими як кінесика (жести, міміка, рухи тіла), інтонація (сукупність просодичних елементів мовлення: мелодика, ритм, темп, акцентний лад тощо) і вербальними засобами – практично на всіх рівнях мови.

Дослідження показали, що існують різні способи репрезентації емоційних концептів за допомогою: а) лексичних одиниць, що називають емоції і почуття людини (лексичні номінації); б) словосполучень та речень, що описують різні прояви емоцій і почуттів людини (пропозитивні номінації); в) мікротекстів, які об'єктивують позамовну природу емоцій і почуттів людини (дискурсивні номінації).

Одним із специфічних мовних засобів номінації емоцій є фразеологічні одиниці. На особливості фразеологічної номінації емоцій звертали увагу В. Глухов, В. Мокієнко, Ю. Солодуб та багато інших. Насамперед це пов'язано з такими властивостями фразеологізмів як експресивність, образність, емоційність, оцінність. Названі властивості обумовлюють широту групи емотивної фразеологічної одиниці: «Якщо лексика в своїй сукупності відображає всю сукупність явищ, фактів,

процесів дійсності, то фразеологія охоплює в першу чергу сферу переживань і почуттів, психологічних станів індивідів, теми почуттів, печалі, радості, любові, дружби, конфлікту і боротьби, якісну характеристику» (Vamberg, 1997).

Номінації фразеосемантичної групи «гнів» реалізують такі опозиції:

інтенсивний – неінтенсивний. У фразеосемантичній групі реалізовано опозицію «сильна – слабка емоція». За інтенсивністю вияву емоції семантичні ознаки 'lividity', 'rage', 'fury', 'outrage', 'wrath' протиставлені ознакам 'anger', 'annoyance', 'irritation', 'indignation' як такі, що характеризують менш інтенсивний вияв емоцій, пор. *fit to be tied* «furious, enraged» (AHD, p. 212); *gnash one's teeth* «express a strong emotion, usually rage» (AHD, p. 253) vs. *have a low boiling point* «become angry quite readily» (AHD, p. 70); *cheesed off* «angry, fed up, annoyed» (AHD, p. 114);

тривалий – нетривалий. Специфіка гніву полягає у тому що ця емоція виявляє ознаки коротко- або довготривалості (затяжності), пор. *pull yourself together* «to become calm and behave normally again after being angry or upset; regain control of one's composure; regain command of one's emotions» vs. *bear (have / hold) a grudge* «maintain anger or resentment against someone for a past offence» (AHD, p. 45); *to be fed up to the back teeth* «to be angry about a bad situation has continued for too long then» (CIDI, p. 440);

раптовий – поступовий. Гнів характеризують як несподіване, подекуди непередбачуване явище на противагу гніву як явищу без раптових змін, пор. *blow one's top / stack* «fly into a rage, lose one's composure» (AHD, p. 67); *flare up* «suddenly become angry» (AHD, p. 213) vs. *forget oneself* «lose one's reserve, temper, self-restraint» (AHD, p. 220); *get a rise out of* «elicit an angry or irritated reaction» (AHD, p. 234);

контрольований – неконтрольований. Розрізняють два види гніву – пасивний та активний, що на нашу думку, знаходить відповідність у дихотомії контрольованість vs. неконтрольованість. Контрольований гнів може проявлятися через психологічну маніпуляцію. Здебільшого такі фразеологізми характеризують ситуацію провокування інших на гнів та агресію, а також образу на когось. Неконтрольований гнів проявляється найчастіше через непередбачуваність, втрату самовладання, деструктивну або маніакальну поведінку, пор. *drop dead* «an expression of anger, rejection, indignation toward someone» (AHD, p. 78); *send someone round the bend* «to make someone very angry, esp. by doing sth annoying» (CIDI, p. 440) vs. *be on a warpath* «to be looking for someone you are angry with in order to speak angrily to them or to punish them» (AHD, p. 78); *hit the ceiling (roof)* «explode in anger» (AHD, p. 303); *rub smb up the wrong way* «to

annoy someone without intending to» (CIDI, p. 414); *tear around* «move about in excited or angry haste» (AHD, p. 646).

Номінації фразеосемантичної групи «гнів» характеризують ситуації внутрішнього та зовнішнього вираження відповідного психоемоційного стану людини:

а) фізіологічні зміни в організмі людини, пор. *get sb's blood up* «to make someone very angry and ready to fight» (AHD, p. 25); *sth makes your blood boil* «something makes you very annoyed» (CIDI, p. 25); *see red* «become very angry» (AHD, p. 564);

б) зміни психічного стану людини, пор. *forget oneself* «lose one's reserve, temper, self-restraint» (AHD, p. 220); *have a fit* «to get very angry and upset» (CIDI, p. 90);

в) зміни фізичного стану людини, пор. *bent out of shape* «infuriated, annoyed» (AHD, p. 53);

г) зміни у поведінці людини, пор. *hopping mad* «enraged, furious» (AHD, p. 310); *fly off the handle* «lose one's temper» (AHD, p. 215); *bite sb's head off* «to speak to someone suddenly in a very angry way» (CIDI, p. 116).

Фразеологічні номінації представляють метафоричні образи:

а) рідини (пари), пор. *have a low boiling point* «become angry quite readily» (AHD, p. 70); *boil over*; *make one's blood boil* «erupt in anger, excitement or other strong emotion» (там само); *be/get steamed up* «to be or become excited and angry or worried» (CIDI, p. 225);

б) вогню (коасоціативно вибухів), пор. *burn up* «make angry or very irritated» (AHD, p. 90); *flare up* «suddenly become angry» (AHD, p. 213); *go ballistic* «become extremely upset, angry» (AHD, p. 255);

в) тварин, їх поведінки, пор. *mad as hornet* «very angry, enraged» (AHD, p. 401); *cross as a bear* «grumpy, ill humored, annoyed» (AHD, p. 144); *get someone's goat* «annoy or anger someone» (AHD, p. 242); *ruffle sb's feathers* «to upset or annoy someone slightly» (CIDI, p. 86).

Висновки. Семантична структура фразеологізмів психоемоційного стану на позначення гніву в сучасній англійській мові упорядкована за зразком концепту ситуації багатовимірною типу. Номінації описують ситуації вияву злості, спрямованого на ближнього, почуття сильного обурення, стану нервового збудження, роздратування тощо. Номінативне поле концепту ГНІВ формують фразеологічні одиниці за ознакою вияву внутрішніх (фізіологічних, психічних, фізичних) або зовнішніх (предметно-пізнавальних) характеристик людини. Виокремлені семантичні опозиції фразеологізмів характеризують гнів за ознаками кількісних та якісних властивостей (сили вияву, тривалості вияву, послідовності вияву, контрольованості вияву емоції).

Перспективи подальших розвідок у визначеному напрямі. Перспективними є дослідження фразеологічних номінацій гніву в зіставно-типологічному та перекладознавчому аспектах.

Список використаних джерел:

AHDI: *The American Heritage dictionary of idioms*. (1997). C. Amer (ed.). Boston, New York: Houghton Mifflin Company.

Bamberg, M. (1997). Emotional talk(s): the role of perspective in the construction of emotions. (pp. 209-226). *The Language of Emotions*. Amsterdam & Philadelphia: John Benjamins Publishing House.

CIDI: *Cambridge International Dictionary of Idioms*. (1998). M. McCarthy (ed.). Cambridge: Cambridge University Press.

ЗІСТАВНЕ МОВОЗНАВСТВО

Болотнюк Н.А.

Рівненський державний гуманітарний університет

ФРАЗЕОТЕМАТИЧНА ГРУПА ЯК ОБ'ЄКТ СУЧАСНОГО ЛІНГВІСТИЧНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ

Анотація. Стаття присвячена розгляду поняття «фразеотематична група» як об'єкта сучасних лінгвістичних студій. Фразеотематична група розуміється як слова, що об'єднуються за подібністю значення; сукупність парадигматично пов'язаних лексичних одиниць, які об'єднані спільністю змісту і відображають поняттєву, предметну й функціональну подібність позначуваних явищ. Словник може бути представлений як система лексико-семантичних, лексико-тематичних, фразеосемантичних та фразеотематичних груп, які стикаються, перехрещуються і складаються з ядерної та периферійної лексики.

Ключові слова: фразеотематична група, парадигматика, семантика, ядерна та периферійна лексика.

Summary. The article considers the concept of «phraseological-thematic group» as an object of modern linguistic studies. A phraseological-thematic group is understood as words united by similarity of meaning; a set of paradigmatically related lexical units, which are united by a common content and reflect the conceptual, substantive and functional similarity of the indicated phenomena. The dictionary can be represented as a system of lexical-semantic, lexical-thematic, phrase-semantic and phraseological-thematic groups that collide, intersect and consist of core and peripheral

Наукове видання

STUDIA PHILOLOGICA

Збірник
студентських наукових праць

ВИПУСК 8

The Collection of Students' Scientific Works ISSUE 8

Формат 60x84^{1/16}.
Папір офсетний. Друк ризографічний.
Гарнітура Century Schoolbook.
Ум. др. арк. 4,8. Наклад 100.

Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету
м. Рівне, 33000, вул. Ст. Бандери, 12
тел.: (0362) 26-48-83

Друк: «ПараГраф+»
м. Рівне, 33000, вул. Гетьмана Мазепи, 6/8
тел.: (0362) 26-49-27